

Slett ingen legeroman

Ole Henrik Westby

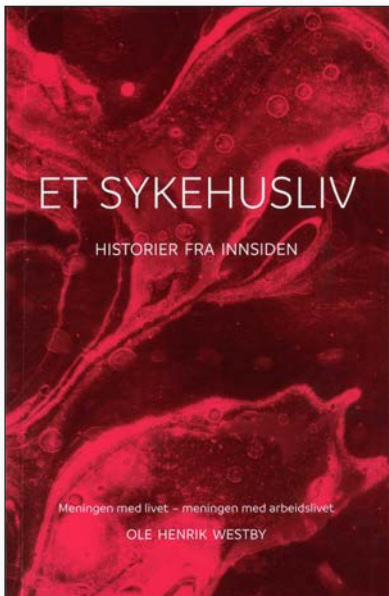
Et sykehusliv. Historier fra innsiden

Oslo: egen utgivelse, 2022

188 s.

ISBN 978-82-692805-0-0

Michael 2022; 19: 322–3

Her løper leseren ingen risiko for å støte på klamme formuleringer om at «hun møtte det stålgrå blikket hans over masken og kjente hun rødmet.» Westbys bok er en dokumentar om hvordan sykehuset oppfattes gjennom en portørs øyne. Det er skarpt sett og tidvis fornøytelig formulert. Sykehusmiljø egner seg som scene for mord, dop og forbyttning, men blir virkelig interessant når pasienter er hovedpersoner. Jeg husker fortsatt hvordan Thomas Manns *Trolldomsfjellet* (1924) rystet meg, likeledes Petter Aaslests *Pasienten som tekst* (1997), der journal-skriving ved Gaustad sykehus river teppet til side.

Forfatterens vinkling er original, og han deklarerer allerede i forordet: «Dette er et brennende engasjert rop fra dypet av hierarkiet». Sant nok fordi portøren står nederst på rangstigen. Sitt eget arbeid beskriver han med glød og innlevelse. Poengene er mange og gode. Ingen kan spre infeksjoner raskere gjennom sykehuset enn portørene som farer mellom avdelingene. Hvorfor skal portørene som skaper flyten i sykehuset bli stuet vekk

i en skitten kjeller i stedet for å ha base sentralt i sykehuset? Og hvorfor blir rullestoler aldri rengjort mens senger vaskes og stelles etter hver pasient?

Rørende og sår er beskrivelsen av portøren i rollen som *luft*, det vil si en som ingen legger merke til, og derfor i en ideell posisjon som iakttager. Forfatteren drar stor nytte av dette brutale faktum, men konstaterer lakonisk at det gjør noe med en som menneske å bli behandlet slik. Westby konstaterer at lederne vet godt at enkelte ansatte behandles som annenrangs, men gjør ingenting med det. Ukultur kaller han det, og jeg er enig. Dette er blant bokas beste partier. I rollen som deltagende observatør undres han over den store forskjellen i ressurser mellom avdelinger når det gjelder arbeidsforholdene for ansatte. Igjen en verdifull observasjon som går under radaren i en travel hverdag.

Men hva er det som likevel skurrer? Det er noe goldt og upersonlig i beskrivelsen av menneskene som gjør jobben. Han provoseres av at arbeidsplassen er kjønnsrolleinn delt og bruker konsekvent pronomenet *hen* i omtale av personer. Menneskene blir anonyme helsearbeidere som betjener en arbeidsplass som ligner en maskin. Denne selvpålagte proletariseringen bidrar til å anemisere beskrivelsen. Jeg ville ventet at hierarkiet hadde fått en langt bredere plass. Alle som jobber i helsevesenet blir ofte omtalt som helter. Jeg forstår ikke hvorfor. Dessuten er langt fra alle helter. De er mennesker av kjøtt og blod som strever og gjør feil. Faktisk er det dynamikken mellom de forskjellige yrkeskategoriene som skaper sykehuslivet. Og vektleggingen av det kjønnsnøytrale blir en blindvei fordi et sykehus syder av kjønn. Tydeligst beskrevet er administratorene på toppen som fremstår som duster.

Hvem har glede av denne boka? Dette er en god fremstilling av den viktige jobben portører har og som er undervurdert. Boka er et *must* for alle som vurderer å ta jobb som portør. I tillegg bør den bli obligatorisk lesning for sykehusdirektører.

Stein A. Evensen
s.a.evensen@medisin.uio.no

Stein A. Evensen er professor emeritus og tidligere overlege i indremedisin ved Rikshospitalet.